

Knjižnica Grkokatoličke eparhije u Križevcima

Račkoga 12, 48260 Križevci

telefon: 048 712 171

e-mail: sestre.bazilijanke@inet.hr

osoba za kontakt: s. Zinovija Kolić

Iz povijesti knjižnice:

Povijest Knjižnice križevačke eparhije nemoguće je opisati ako se ukratko ne spomene povijest i nastanak grkokatoličke eparhije u Križevcima.

Križevačka eparhija je nasljednica Marčansko – Svidničke eparhije od vremena Unije iz 1611. godine. Samostan u Marči je spaljen i sjedište eparhije preseljeno je u Gornji Tkalec. Godine 1777. papa Pio VI. izdaje bulu Charitas illa kojom je ustanovio samostalnu grkokatoličku eparhiju sa sjedištem u Križevcima. Biskup s Tkalca 1801. godine dolazi u Križevce u dotadašnju franjevačku crkvu i samostan. Crkva je preuređena za potrebe vjernika istočnog obreda i postaje katedralna crkva, a samostan je preuređen u biskupski dvor gdje je značajno mjesto zauzimala knjižnica i biskupijski arhiv.

Kroz godine i stoljeća knjižnicu su vrijednim djelima obogaćivali biskupi koji su stolovali u Križevačkoj biskupiji, bilo da su ih kupovali, donosili sa raznih putovanja ili su ih pak dobivali na poklon, o čemu svjedoče zapisi na pojedinim knjigama. Jedan dio knjiga vjerojatno potječe iz Marče, a pretpostavlja se da su neke knjige ostale od franjevaca. Velik dio knjiga knjižnici su poklonili svećenici i kanonici Križevačke biskupije. Tako je mnogo knjiga poklonio dr. Danijel Šajatović, zatim tu je i knjižnica pokojnog kanonika Dimitrija Nagya s vrijednim izdanjima, pa knjige Stanića, mrzlopoljskog župnika, zatim knjige Danijela Rebe, dr. Kalaja, biskupskog vikara Atanazija Gvozdanovića, Stića, Šooša i drugih. Također tu su i knjige Simeona Čučića koji je cijelu svoju biblioteku darovao knjižnici grkokatoličke eparhije. Također i župe su popunjavale knjižnicu.

Kataložni zapisi nastali su u razdoblju od jeseni 1914. do jeseni 1915. godine koje je načinio tadašnji dijecezanski knjižničar svećenik Nikola Badovinac. Za vrijeme biskupa Šimraka knjižnica i arhiv dobili su uređene prostorije, izrađene su nove police po nacrtu arhitekta Podhorskog.

Knjižnica Grkokatoličke eparhije u Križevcima

Biskup Šimrak raspodijelio je knjige u šesnaest stručnih skupina: I. Orijentalija, II. Theologia dogmatica, III. Theologia moralis et pastoralis, IV. Historia ecclesiastica, V. Textus sacrae Scripturae et comentarii, VI. Jus canonicum, VII. Civilno pravo, VII a. Lithurgia, VIII. Patrologija, IX. Philosophia, X. Propovijedi i molitvenici, XI. Književnost, XII. Naravoslovlje, XIII. Hrvatska povijest, XIV. Politika, XV. Enciklopedistika i leksikografija, XVI. Svjetska povijest.

Od 1961. godine biskup više ne stoluje u Križevcima. Od tog vremena do 2000. godine nitko ne brine o knjigama. Knjige su bile smještene u druge neadekvatne prostorije zbog određenih okolnosti.

Godine 2000. sestre bazilijanke, čuvarice biskupskog dvora i katedrale, s velikim entuzijazmom započele su s uređivanjem knjižnice kako bi se to vrijedno knjižno blago sačuvalo. Popravljene su police, uređene prostorije, knjige su očišćene, inventarizirane i smještene po stručnim skupinama na police. Knjige su smještene u dvije prostorije, u većoj prostoriji je

čitaonički stol s osam mjesta, a u manjoj prostoriji je radni stol za knjižničara. Knjižnica je opremljena s dva računala, postavljene su rešetke na prozore i vrata kako bi se spriječila provala u knjižnicu.

Uz pomoć Ministarstva kulture i stručnih osoba iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Knjižnica grada Zagreba, Filozofskog fakulteta iz Osijeka, Gradskog poglavarstva Križevci i volontera učinjeno je zaista puno na opremanju i uređivanju knjižnice, te zaštiti knjižne građe.

Danas knjižnica grkokatoličke biskupije ukupno sadrži 10 653 djela, 50 naslova periodike, zatim rukopise i zemljopisne karte.

U fondu Knjižnice grkokatoličke biskupije nalaze se vrlo vrijedna djela, na prvom mjestu tri inkunabule:

- Johanis de Turrecremata: „Glossa Psalaterij“ iz 1480. godine,,
- Pomerium, sermonum de tempore, iz 1489.
- Johannes Cassianus: „De institutis cenobiorum...“ iz 1495.

Uz ove tri inkunabule treba istaknuti prekrasan rukopis iz 1433. godine, biskupski obrednik ili pontifical i preko sedamdeset knjiga iz 16. stoljeća. Najveći dio knjiga potječe iz 17. i 18. stoljeća, a manji dio iz 19. i 20. stoljeća. Knjige su pisane na različitim jezicima: latinskom, grčkom, hebrejskom, mađarskom, njemačkom, staroslavenskom, slovenskom, ruskom, ukrajinskom i dr. Sve knjige su upisane u knjige inventara, a zatim su podaci prenijeti u računalo, tako da se fond može pretraživati prema autoru, naslovu, mjestu i godini izdanja, te prema stručnoj skupini.

Knjižnica Grkokatoličke eparhije u Križevcima

Iako je već puno učinjeno, tek sada slijedi velik i zahtjevan posao, a to je katalogizacija knjiga, inventarizacija periodike, rukopisa i zemljopisnih karata te uređivanje vrlo vrijednog arhiva. Unatrag četiri godine počelo se je s restauracijom i konzervacijom najvrjednijih knjiga, u knjižnici je izvršena fumigacija i nabavljene su vitrine za izlaganje knjiga.

U travnju 2010. godine knjižnica je registrirana kao ustanova, a u procesu je postupak registracije knjižnice kao kulturnog dobra.

